Europos Parlamentas
2024-2029

Biudžeto komitetas

2025/0543(COD)

20.3.2026

BIUDŽETINIO VERTINIMO PROJEKTAS

Biudžeto komiteto

pateiktas Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetui

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriama 2028–2034 m. bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2021/695

(COM(2025)0543 – C10-0164/2025 – 2025/0543(COD))

Biudžetinio vertinimo referentas: Hélder Sousa Silva

PA_LegEvaluation

BIUDŽETINIS VERTINIMAS

pateiktas Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetui dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriama 2028–2034 m. bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2021/695 (COM (2025)0543 – C10-0164/2025 – 2025/0543(COD))

Biudžeto komitetas, vadovaudamasis Darbo tvarkos taisyklių 58 straipsniu, įvertino pasiūlymą ir padarė tokias išvadas:

Biudžeto komitetas,

A. kadangi M. Draghi pranešime moksliniai tyrimai ir inovacijos nurodomi kaip vienas iš pagrindinių našumą ir žmonių gerovę lemiančių veiksnių, kurie gali turėti teigiamą išorinį poveikį ir prisidėti prie ES strateginio savarankiškumo ir socialinio modelio; kadangi pranešime pritariama paprastesnės formos programai, orientuotai į pasirinktus prioritetus ir padidintam 200 mlrd. eurų biudžetui;

B. kadangi programos „Europos horizontas“ tarpinio vertinimo[1] rezultatai patvirtina jos didelę Europos pridėtinę vertę, aktualumą ir veiksmingumą; ir kadangi vertinime pabrėžiama, kad vidutinis sėkmingų pasiūlymų skaičius padidėjo nuo 12 proc. pagal programą „Horizontas 2020“ iki 16,4 proc. pagal programą „Europos horizontas“, tačiau finansuoti buvo galima tik 30 proc. aukštos kokybės pasiūlymų ir norint finansuoti juos visus būtų reikėję papildomų 81,8 mlrd. EUR;

C. kadangi Budapešto deklaracijoje pakartojama, kad svarbu iki 2030 m. moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai skirti 3 proc. BVP; kadangi per 26 metus nuo Barselonos deklaracijos priėmimo dienos šį tikslą pasiekė tik kelios valstybės narės; kadangi bendroji programa „Europos horizontas“ gali prisidėti prie šio tikslo įgyvendinimo ir pritraukti papildomų lėšų iš viešųjų ir privačių subjektų;

D. kadangi E. Lettos pranešime siūloma nustatyti naują „penktąją laisvę“, siekiant stiprinti mokslinius tyrimus, inovacijas ir švietimą bendrojoje rinkoje;

1. mano, kad programos paketas turėtų būti padidintas nuo 154 mlrd. EUR iki [tarpinėje ataskaitoje nurodytas skaičius dabartinėmis ir 2025 m. kainomis], siekiant Europos ekonomikai suteikti reikiamą postūmį inovacijoms pagrindiniuose sektoriuose, užtikrinti tinkamą visų prioritetų ir programos tikslų finansavimo lygį, remiant tikslą iki 2030 m. mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros išlaidoms skirti 3 proc. BVP ;

2. mano, kad veiksmingam programos „Europos horizontas“ įgyvendinimui nuo pat pradžių ir visą kitos DFP programavimo laikotarpį turi būti užtikrinti pakankami žmogiškieji ištekliai;

[1] SWD(2025) 110 final „Bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Europos horizontas“ (2021–2024 m.) tarpinis vertinimas“.

3. atkreipia dėmesį į tai, kad 6 straipsnyje nurodytas biudžeto paskirstymas apima tik 7 orientacines sumas punktų lygmeniu, palyginti su 15 sumų 2021–2027 m. laikotarpiu; reiškia susirūpinimą dėl to, kad daugeliui veiksmų trūksta nuspėjamo biudžeto, visų pirma pagal I ir III ramsčius, kur paramos gavėjams trūksta aiškaus finansinio paketo; pažymi, kad tai suteiktų Komisijai didelę veiksmų laisvę įgyvendinimo metu keisti išlaidų prioritetus ir priimti sprendimus dėl jų, nesukuriant jokios pridėtinės vertės programos naudos gaunantiems tyrėjams, novatoriams ir MVĮ; rekomenduoja pagrindiniame akte nustatyti orientacinius papildomus paketus, kad būtų padidintas nuspėjamumas, skaidrumas ir atskaitomybė;

4. pripažįsta, kad lankstumas yra svarbus Komisijos pasiūlymo dėl 2028–2034 m. DFP struktūros aspektas; vis dėlto primena, kad programai „Europos horizontas“ reikia užtikrinti nuspėjamus ir pakankamus metinius išteklius, atsižvelgiant į ilgalaikį mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų pobūdį; mano, kad orientaciniai biudžeto asignavimai kiekvienam programos punktui užtikrintų nuspėjamumą galutiniams paramos gavėjams, neatimdami prerogatyvų iš biudžeto valdymo institucijos;

5. apgailestauja dėl to, kad teisės akto pasiūlymo finansinio poveikio ir skaitmeninių aspektų pažymoje nėra pasiūlyta pakankamai išsamios orientacinės biudžeto nomenklatūros ir joje nurodytos tik 5 biudžeto eilutės, palyginti su 44 biudžeto eilutėmis 2021–2027 m. laikotarpiu; mano, kad tai trukdys priežiūrai, nuspėjamumui ir biudžeto valdymo institucijos gebėjimui tiksliai nustatyti politikos prioritetus vykdant metinę biudžeto procedūrą; reiškia susirūpinimą dėl to, kad pernelyg apibendrinta biudžeto struktūra gerokai palengvintų perkėlimus, kuriems netaikomas biudžeto valdymo institucijos sprendimas;

6. primygtinai tvirtina, kad pakankamai išsamūs ir patikimi teisės aktai, nustatant tinkamą valdymo lygmenį, yra tinkamo sprendimų dėl biudžeto priėmimo ir tinkamos parlamentinės priežiūros vykdant biudžetą sąlyga; mano, kad prastai parengtas „valdymo mechanizmas“ negali kompensuoti prarandamų Parlamento įgaliojimų teisėkūros ar biudžeto srityje;

7. primena, kad pasiūlyme numatyta galimybė naudoti biudžeto garantiją; pabrėžia, kad skolinimosi ir skolinimo operacijų pagal bendrąją programą „Europos horizontas“ poveikis biudžetui turi būti aiškiai nustatytas, skaidriai pristatytas ir atidžiai stebimas visu DFP laikotarpiu; primygtinai reikalauja, kad priimant visus su tokiomis operacijomis susijusius sprendimus būtų visapusiškai atsižvelgiama į teisėkūros institucijų įgaliojimus ir biudžeto valdymo institucijos prerogatyvas;

8. pabrėžia, kad Veiklą plečiančių įmonių Europos fondas padeda siekti tikslų išlaisvinti Europos technologijų lyderius, kurie teikia ilgalaikę strateginę vertę ES, laikantis M. Draghi pranešimo tikslų; primena, kad šis fondas yra vienkartinio pobūdžio priemonė, pagal kurią sutelkiamas ES biudžetas ir privatūs investuotojai, kad augimo ir plėtros etapu įmonės galėtų gauti didelį kapitalą; labai ragina užtikrinti, kad pagal kitą DFP Veiklą plečiančių įmonių Europos fondas tęstų savo misiją Europos inovacijų taryboje;

9. pabrėžia, kad sėkmingai veikiantis Veiklą plečiančių įmonių Europos fondas turėtų toliau didinti investicijas po 2027 m.;

10. pabrėžia, kad išorės asignuotųjų pajamų naudojimas pagal bendrąją programą „Europos horizontas“ turi būti visiškai skaidrus ir jam turi būti taikoma veiksminga parlamentinė kontrolė; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį nuostatas, susijusias su dalyvaujančių trečiųjų šalių ir kitų paramos teikėjų finansiniais įnašais; pabrėžia, kad tuo atveju, jei vadovaujantis komitetas svarstytų galimybę iš dalies pakeisti nuostatas, susijusias su išorės asignuotosiomis pajamomis, tai turėtų būti daroma derinant veiksmus su Biudžeto komitetu ir kitais komitetais, kad būtų užtikrintas nuoseklus požiūris;

11. primena pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo nustatoma biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistema ir kitos Sąjungos programų ir veiklos horizontaliosios taisyklės (Veiklos rezultatų reglamentas), kuriuo nustatomas bendras supaprastintas veiklos rodiklių sąrašas ir stebėsenos bei vertinimo nuostatos, kurių kai kurios yra svarbios bendrajai programai „Europos horizontas“; primena, kad horizontaliųjų principų taikymas turėtų būti įmanomas ir tinkamas, laikantis konkretiems sektoriams taikomų taisyklių, kaip numatyta naujos redakcijos Finansiniame reglamente, siekiant užtikrinti, kad jie būtų taikomi tinkamai atsižvelgiant į sektorių programų ypatumus; pabrėžia, kad bet kokie programos struktūros, tikslų ir reikalavimus atitinkančių veiksmų pakeitimai turi būti tinkamai atspindėti nuostatose dėl stebėsenos pagal Veiklos rezultatų reglamento I priedą ir būti įtraukti į to reglamento dalinio keitimo ir derybų dėl jo procesą;

12. mano, kad panaikinti mokslinių tyrimų srities įsipareigojimai turėtų būti visapusiškai pakartotinai naudojami siekiant padėti stiprinti Sąjungos mokslinių tyrimų pajėgumus, netaikant dirbtinio sumų apribojimo, kuris nėra nustatytas Finansiniame reglamente[2]; taip pat mano, kad grįžtamosios lėšos iš finansinių priemonių turėtų likti prieinamos pagal programą „Europos horizontas“;

[2] 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (nauja redakcija), *OL L, 2024/2509, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj*.

Atlikdamas biudžetinį vertinimą, Biudžeto komitetas taip pat pateikė šiuos pasiūlymo projekto pakeitimus:

Pakeitimas 1
Pasiūlymas dėl reglamento
34 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
34. jei pagal Programą nustatyta Sąjungos parama turi būti teikiama biudžeto garantijos arba finansinės priemonės forma, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama, išskyrus EIC finansines priemones, tokia parama turėtų būti teikiama tik naudojantis EKF programa „InvestEU“ pagal taikytinas EKF programos „InvestEU“ taisykles;	34. jei pagal Programą nustatyta Sąjungos parama turi būti teikiama biudžeto garantijos arba finansinės priemonės forma, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama, išskyrus EIC***, įskaitant Veiklą plečiančių įmonių Europos fondą,*** finansines priemones, tokia parama turėtų būti teikiama tik naudojantis EKF programa „InvestEU“ pagal taikytinas EKF programos „InvestEU“ taisykles;

Or.en

Pakeitimas 2
Pasiūlymas dėl reglamento
38 a konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(38a) šio reglamento nuostatos ir jo valdymo priemonės turėtų padėti biudžeto valdymo institucijai tinkamai priimti sprendimus ir vykdyti tinkamą parlamentinę priežiūrą. Visų pirma, bet koks Programos vidinės struktūros patikslinimas turėtų būti tinkamai atspindėtas biudžeto nomenklatūroje nustatant atitinkamas biudžeto eilutes;

Or.en

Pakeitimas 3
Pasiūlymas dėl reglamento

38 b konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(38b) Šio reglamento poveikis Sąjungos biudžetui įvertintas[+] pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 310 straipsnio 4 dalį. Jos įgyvendinimui turėtų būti skirta pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kartu atsižvelgiant į jos finansavimo poveikį kitoms Sąjungos programoms ar politikos sritims ir užtikrinant suderinamumą su daugiamete finansine programa, nuosavų išteklių sistema ir atitinkamu tarpinstituciniu susitarimu, taip pat su biudžeto principais, nustatytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2024/2509[1].
	[+] Pro memoria: Europos Parlamento Biudžeto komiteto atliktas pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriama 2028–2034 m. bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2021/695, biudžetinis vertinimas.
	[1] 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).
	Or.en

Pakeitimas 4
Pasiūlymas dėl reglamento
38 c konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(38c) Pagal Finansinio reglamento 15 straipsnio 3 dalį panaikinti mokslinių tyrimų srities įsipareigojimai pakartotinai naudojami siekiant padėti stiprinti Sąjungos mokslinių tyrimų pajėgumus, netaikant jokios išankstinės viršutinės ribos, kuria vykdant metinę biudžeto procedūrą būtų ribojama biudžeto valdymo institucija.

Or.en

Pakeitimas 5
Pasiūlymas dėl reglamento
6 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
1. Laikotarpiu nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2034 m. gruodžio 31 d. Programos orientacinis finansinis paketas yra ***175 002 000 000 EUR*** einamosiomis kainomis.	1. Laikotarpiu nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2034 m. gruodžio 31 d. Programos orientacinis finansinis paketas yra ***[įrašomas skaičius iš preliminaraus pranešimo dėl pasiūlymo dėl 2028–2034 m. daugiametės finansinės programos (2025/0571R(APP))*** einamosiomis kainomis ***ir 2025 m. kainomis] EUR***.

Or.en

Pakeitimas 6
Pasiūlymas dėl reglamento
10 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
3. Išskyrus EIC (fondo) finansines priemones, Sąjungos parama biudžeto garantijos arba finansinės priemonės forma, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama, teikiama tik pagal Europos konkurencingumo fondo programą „InvestEU“ ir, vadovaujantis taikytinomis	3. Išskyrus EIC (fondo)***, įskaitant Veiklą plečiančių įmonių Europos fondą,*** finansines priemones, Sąjungos parama biudžeto garantijos arba finansinės priemonės forma, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama, teikiama tik pagal Europos konkurencingumo fondo

Europos konkurencingumo fondo programos „InvestEU“ taisyklėmis, įgyvendinama tuo tikslu sudarytais susitarimais dėl įnašų arba garantijų. Jei Programai naudojama Europos konkurencingumo fondo programa „InvestEU“, joje numatomi atidėjiniai biudžeto garantijai ir finansavimas finansinėms priemonėms, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama.	programą „InvestEU“ ir, vadovaujantis taikytinomis Europos konkurencingumo fondo programos „InvestEU“ taisyklėmis, įgyvendinama tuo tikslu sudarytais susitarimais dėl įnašų arba garantijų. Jei Programai naudojama Europos konkurencingumo fondo programa „InvestEU“, joje numatomi atidėjiniai biudžeto garantijai ir finansavimas finansinėms priemonėms, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama***, neviršijant EKF reglamente nustatytos didžiausios biudžeto garantijos sumos***.
	Or.en

Pakeitimas 7
Pasiūlymas dėl reglamento
7 straipsnio 2 a dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	2a) [Nuo 2028 m. sausio 1 d. / programos pradžios data], nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 212 straipsnio 3 dalies pirmos, antros ir ketvirtos pastraipų, iš finansinių priemonių, finansuojamų pagal šį reglamentą, ankstesnius reglamentus, kurių atidėjiniai numatomi iš Europos konkurencingumo fondo, gautos pajamos, grąžintos ir susigrąžintos sumos naudojamos Sąjungos paramai pagal programą „Europos horizontas“ teikti. Nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 21 straipsnio 3 dalies f punkto ir vadovaujantis 21 straipsnio 5 dalimi, šie ištekliai sudaro programos „Europos horizontas“ išorės asignuotąsias pajamas. Iš EIC fondo įgyvendinamų finansinių priemonių gautos pajamos, grąžintos ir susigrąžintos sumos lieka EIC fondo balanse.
	Or.en

Pakeitimas 8
Pasiūlymas dėl reglamento
7 straipsnio 2 b dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	2b) Įsipareigojimų asignavimai, atitinkantys dėl visiškai ar iš dalies neįvykdytų mokslinių tyrimų projektų panaikintų įsipareigojimų sumą, vykdant biudžeto procedūrą vėl skiriami šiai Programai, pirmenybę teikiant tam pačiam tikslui.

Or.en